

REPERTOÁROVÁ PŘÍLOHA AMATÉRSKÉ SCÉNY

DIVADELNÍ HRY

PRO DĚTI

Z AUTORSKÉ SOUTĚŽE

OŘÍŠKY PRO POPELKU

V třetím ročníku autorské soutěže Oříšky pro Popelku byly oceněny dva texty. Jako nejlepší získala druhou cenu (první udělena nebyla) hra **Petra Lněničky** nazvaná **Vosírna**.

Petr Lněnička se narodil roku 1967 v Praze. Vystudoval střední odbornou školu, prošel nejrůznějšími zaměstnáními, v posledních devíti letech pracuje v oblasti související s chovatelstvím zvířat. Své divadelní zkušenosti počal nabývat před 17 lety v divadelním souboru Teta v Praze-Libuši. Prohluboval je při nejrůznějších vzdělávacích příležitostech v oblasti dramaturgie, režie a herectví. Mezi své učitele počítá mezi jinými Jarmilu Černíkovou-Drobnou. Později založil vlastní divadelní soubor Divadlo času, který pracuje na bázi rodinného divadla. Je mu autorem, režisérem i hercem, a to po boku své ženy a v poslední době i čtrnáctiletého syna. P. Lněnička je zakladatelem i Divadla Repete. Oba soubory lze vídat na nejrůznějších, zejména pražských jevištích, např. v Chodovské tvrzi a v divadle J. Kašky na Zbraslavi. Pražští divadelníci Lněničkovy divadlo znají i z přehlídkového dění. V letním období se s jeho divadly lze potkat na různých hradech a zámcích.

Petr Lněnička je autorem více jak dvou desítek původních divadelních her, které napsal pro potřeby svého divadla. V předchozím ročníku soutěže Oříšky pro Popelku obdržel druhou cenu (první nebyla rovněž udělena) za hru *Strašidýlko z Meterwillu*. Otištěna byla v repertoárové příloze Amatérské scény č. 1 /2004. Jeho nový autorský text *Vosírna* nebyl dosud na jevišti realizován.

Kontakt na autora lze získat v redakci Amatérské scény v NIPOS-ARTAMA u dr. Milana Strotzera – tel. 221 507 956-7, e-mail: mistr@nipos-mk.cz.

Milan Strotzer

DRAMATURGICKÝ PENDANT

KE HŘE PETRA LNĚNIČKY

VOSÍRNA

HMYZÍ TRAGIKOMEDIE

Důvody, proč hra o vosách, které chtěly být včelami, tedy *Vosírna*, zvítězila v soutěži Oříšky pro Popelku, jsme tu už jednou jmenovali. Stručně řečeno, *Vosírna* se od ostatních oddělila originalitou. Ta nespočívala jen v tom, že si autor vybral z té spousty příjemnějšího hmyzu, jímž se díla určená dětem jen hemží, zrovna nikým nemilované vosy (o plošnici nemluvě). *Vosírna*

je originální proto, že má své vlastní, v dětské dramatice nezvykle neotřelé a komediální formou jasně sdělené téma. A to téma je živé: copak je málo malých i velkých lidí propadlých nebezpečně pošetile touze být někým jiným, někým méně všedním než jsou sami, a snažící se toho dosáhnout kopírováním vybraného vzoru, samozřejmě marně? Hra má vlastně dvě tematické roviny. V druhém plánu je jakýmsi kontrapunktem zachycen obraz ustavičného boje o přežití, trvalého stavu ohrožení, který v přírodě zahrnuje všechno živé. Téma vyplývá samočinně z děje, nepotřebuje dodatečných vysvětlivek. Autorovi se také podařilo vytvořit několik konkrétních, výrazně individualizovaných hmyzích postav. Jsou to docela lákavé herecké úkoly, díky jim není hra vázána na určitý soubor, je snadno přenosná. A protože věříme, že přenášena bude, je přece jen třeba připojit několik poznámek.

Byla by to především vážná prosba k autorovi: prosím vás, přeložte buďto sám, nebo alespoň dovolu, aby to udělal někdo jiný, Jiříkovo šišlání do normální řeči. Není to vtip, nevytváří to humorné situace, je to vašeho talentu nehodný laciný útok na první signální soustavu. Děti to rozesměje automaticky, jenže tenhle smích je jedovatý. Známe ho bohužel ze života, výsměch vrstevníků způsobuje dětem s vadou řeči bolestná traumata – opravdu není třeba pohrávat si s tím ještě i v divadle. Ostatně, každý herec vám potvrdí, že stokrát raději rozehraje volně Jiříkovu rozmazlenost i to trochu nižší IQ prostřednictvím ohebné řeči normální, než aby byl po celou dobu poután jednotvárným šišláním.

Otec Jízlivka je hlavním nositelem tématu komediální roviny od začátku, a měl by jím zůstat do konce. Deprese, které ke konci propadají, je logická, to je ještě v pořádku. Ale vážně míněné odhodlání k sebevraždě už ne, to je přes míru žánru, matoucí motiv odjinud. Spraví to herecké zpracování a nevelký škrt – ono stejně nebude na škodu, když zmizí Jiříkovo konstatování, že si táta šel hodit mašli.

I když dialogy ve hře mnohmluvné většinou nejsou, přesto by bylo dobré je podrobně projít a ubrat repliky tam, kde hrozí ztráta rytmu – hlavně v těch snad až příliš žoviálně intonovaných dialozích manželů Jízlivkových.

Připomínka k druhému plánu už se týká spíš inscenátorů než autora. Vděčné „bojové“ scény, kterých je tu dost, vyžadují jemnou práci aranžovací, ne-li přímo choreografickou. Nemohou to být realistické rvačky, nemohou být po vzoru filmů surové. Pohybujeme se pořád v stylizované komedii – že je to boj na život a na smrt, se musí prozradit jen v několika výrazně vypíchnutých okamžicích, jen tak opravdu zapůsobí.

Scénograficky je hra poměrně náročná. Jednak je třeba vymyslet, jak dostat scénu do pohybu – celá komedie je pohyblivá a ztratila by mnoho, kdyby ji zdržovaly přestavby. A také je třeba uhadnout správnou míru stylizace, která spojí v jeden celek dekoraci, kostýmy i způsob práce herecké.

Vosírna je text, který stojí za práci promyšlenou a odpovědnou tak, jak se vážně studují inscenace určené dospělým. Vystřelit ji jen tak od boku, jak se často děje, jde-li jen o děti, by byl opravdu hřích.

Alena Urbanová

PETR LNĚNIČKA

VOSÍRNA

OSOBY:

VÁCLAV JÍZLIVKA, samec vosy jízlivky (přírodopisný druh), otec rodiny, kterou právě zakládá se svou životní družkou Olinou. Je umíněný, ješitný a paličatý, jako všichni chlapi, ale za svým cílem si stojí a dokáže se pro něj třeba i porvat.

OLINA JÍZLIVKOVÁ, samice téhož druhu, družka Václavova. Svému druhovi je oporou, ovšem občas na úkor vlastního sebevědomí. Ale i u ní nastanou okamžiky, kdy už míra přesáhne mez, a pak se umí ozvat.

DÁŠA – HOUSENKA, nenažraná motýlí larva, která se, coby přehlížené, osiřelé mládě, musí o své místo na slunci poprat a nebojí se toho.

JIRÍK JÍZLIVKA – LARVA, syn Václava a Oliny. Je to takové příliš vitální třestiprdlo, prostě mládě šelmy, které se brání od přírody nelogické převýchově rodiči. Jen má tu vadu, že život stále vidí jako hru a nic nebere vážně.

ADOLF ZLATĚNKA, nebezpečný drobný predátor, který se neštítí užít jakýchkoliv intrik, aby dosáhl svého cíle. Jako správný zbabělec útočí na slabé a bezbranné. Sketa.

ALICE PLOŠTICE ZÁKEŘNÁ, nenápadný dravec s dobrým srdcem. Jejím handicapem je pomalost, a tak se snaží spíš kořist překvapit než uštvat. Moc toho nenamluví. Radši nechá hovořit činy.

SCÉNA:

V reálu by to byla větývka s listy a s jedním višňovým květem. Na divadle si představuji černé pozadí. Na něm naaranžované velké listy a ohromný květ. Listy budou během přestaveb vadnout a žloutnout, dle ročních období a zrovna tak květ se v těchto závislostech bude měnit na plod a nakonec na seschlou pecku, která druhým rokem opět rozkvetne.

Proměny květu a listů neprobíhají plynule při samotném ději, ale dochází k nim náraz během přestaveb, které vyžadují značnou mobilnost, aby se děj nezdržoval. Přestavby tak budou zřejmě vyžadovat přítomnost opony (nebo alespoň oponky). Nesmí se zapomenout na dvě larví kukaně nebo kolíčky, které mají na scéně svoji úlohu od druhého obrazu.

HUDBA:

Doporučuji Vivaldiho Čtvero ročních období, lze však použít jakoukoliv adekvátní hudbu.

REKVIZITY:

Kromě jiných považuji za vhodné použít makety hmyzích postav na tenkých tyčích, které budou někdy přelétávat nad scénou.

I. obraz - JARO

(Na scéně dominuje velký květ višně i s několika velkými, zelenými listy. Vloudí se svěží jarní hudba, za pár okamžiků doplněná i bzu-

kotem a ševlením hmyzu v jarních květech flóry. Jak hudba, tak i bzukot jsou velmi energické, jako vše, co se po zimě probudí a kypí životem. Do toho neméně svěží, vzdálené hlasy na přeskáčku volají: „Jaro“. Najednou se ozve výrazný zvuk bzučení a na scéně se objeví nervózně pobíhající Adolf Zlatěnka s bodcem v ruce. Ten bodec vzdáleně připomíná injekční stříkačku a míhají se v něm malá, podivná tělíska. V ten okamžik ševlení i hudba ustanou.)

ADOLF:

Kam? Kam bych to jen zabodl? Kam? *(Prohlíží si diváky. Jednoho si vytipuje a jde k němu.)* Hele, ty bys byl vhodná oběť. Ty se mi líbíš! Jsi housenka? Nebo larva? Ne? Hm. To je nanic. To je nanic! *(Ztratí se za scénu. Zároveň se ještě na pár okamžiků vrátí hudba a bzukot. Do toho všeho se pod květem začne vrtět a ošívat motýlí vajíčko. Záhy pukne a vykulí se z něj housenka DÁŠA. Je barevná a mlsně se olizuje na vše, co vidí ve svém okolí.)*

DÁŠA:

Uf... To byla dřina... Tak tohle je svět? Já ten krásně voní. *(Utrhne lístek a žvýká ho.)* A jak lahodně chutná. *(Ukousne znovu.)* Nejspíš ho celý sním. A vlastně proč ne? *(Znovu ukousne.)* K čemu by tu jinak byl? *(Pustí se nevázaně do spásání zeleného listu. Z dále sem sviští zběsilý bzukot. Už slyšíme rozzlobený hlas vosáka Václava Jízlivky jak volá:)*

VÁCLAV:

Ale honem to vyplivni!

(Housenka se zmateně rozhlíží. Bzukot je blíž a blíž. Nahoře nad scénou se vznesla na prutu figurka vosáka Václava a letí sem.)

DÁŠA:

Co to bylo?

VÁCLAV:

Nekoukej tak vyjeveně! Já tě vidím! Ihned ten lístek nech!

DÁŠA:

(Už ho spatřila.) Co to sem letí za křiklouna? A rovnou na mě! *(Housenka honem prchá i s nakousaným listem. Vzápětí co zmizela, vrátil se sem vosák Václav Jízlivka. Pobíhá po scéně a housenku hledá.)*

VÁCLAV:

Kam se poděla píd'alice, housenice nenažraná?!

(Mezitím přilétla i voska Olina.)

OLINA:

Copak tě rozčílilo, Václave?

VÁCLAV:

Housenka, Olinko! Housenka, a chystala se zbaštit tenhle krásný kvítek.

OLINA:

(Obdivuje květ.) Mrcha. Je opravdu krásný. A ty myslíš, že tady by to šlo?

VÁCLAV:

Určitě! Proto jsem nechtěl, aby ho zblajzla. Kam se jen poděla?!

OLINA:

Nech ji být. Ta už je dávno někde za stromama. Možná jí sezob kos.

VÁCLAV:

(Pustí se do upravování listů na domek.) To bych si všiml. Takové monstrum nepřehlédnu... Víš, že v prehistorii bývaly časy, kdy jsme my, hmyz, byli větší než ptáci? To musela být krása.

OLINA:

(Přežvýkuje a slepuje kus papíru.) A všude kolem páchly močály. Na hodinu historie jsem nechyběla. Já si tedy krásu představuji jinak.

VÁCLAV:

Jak?

OLINA:

Jako třeba tyhle voňavé lístky. Co je to vůbec zač?

VÁCLAV:

To je višňový květ. Kdybys dávala ve škole pozor, věděla bys to. Ale tys musela pořád někde lítat.

OLINA:

(Zlobí se.) Lítat?! Sháněly jsme potravu pro vás trubce, pane chytřej.

VÁCLAV:

Pan chytřej? Tak pan chytřej, jo? Pan chytřej, milá zlatá, pozor dával, a proto nám teď staví dům. Zatímco ty si tu přezvykuješ jak rohatá mšice na pastvě.

OLINA:

Já si nepřezvykuju, ale stavím také!

VÁCLAV:

(Sebere její výtvar a ten velký kus papíru prohlíží.) Papyrus! Pche! Překonaná technologie. To budeš seslintávat tejden! Já stavím moderně. Tady to ohnu, tady svážu a podívej: Dům je hotový.

OLINA:

(Žasne.) Je krásný. Jsi úžasně šikovnej. *(A už leze do domku, aby si ho prohlédla a zařídila.)*

VÁCLAV:

(Stále se věnuje pergamenu.) Hele, Oli, nemáš pocit, že to od nás opsali?

OLINA:

(Vykoukne z domku.) Kdo? Co?

VÁCLAV:

Ti... lidé. Víš? Jak náš roj bydlel v jejich škole. Viděl jsem u nich něco podobného. Čmárali na to.

OLINA:

A víš, že jó! Tedy, Václave, ty jsi hlava. A vážně myslíš, že to vyjde?

VÁCLAV:

Samozřejmě. Tady začneme nový život, Oli. Středověk končí! Pryč s královnami.

OLINA:

Správně, Vašíku! Budeme žít svobodně!

VÁCLAV:

Ať žije svoboda!

OLINA:

Budeme svobodní, jako vosy jízlivky!

VÁCLAV:

(Zarazí se.) Moment! Domlouvali jsme se, že budeme užiteční, jako včely medonosné.

OLINA:

Kdepak! Sliboval jsi, že budeme žít v páru, jako jízlivky.

VÁCLAV:

V páru možná, ale užiteční, jako včely.

OLINA:

Já chci bejt svobodná vosa!

VÁCLAV:

A já užitečná včela!

OLINA:

Vosa! *(A tasí žihadlo. Hudba, drama.)*

VÁCLAV:

Včela! *(A tasí též. Zkříží spolu žihadla, právě ve chvíli, kdy se sem vkrade housenka Dáša.)*

DÁŠA:

Promiňte. Hledám něco k snědku. Neruším?

VÁCLAV a OLINA:

Rušíš!!

DÁŠA:

Tak pardon. *(Ohradí se. Urve kus listu a vyklidí pole. Vosy se spolu pustí do krátkého střetu, při němž záhy Václav dostane Olinu do šachu a jeho žihadlo jí míří na hrdlo. Olina je ale naprosto klidná.)*

OLINA:

A víš ty moudrá včelo, že když bodneš, tak umřeš?

VÁCLAV:

(Si to uvědomí. Cítí se trapně a žihadlo honem vrací, odkud ho vzal. Hudba konec...) Nó... vždyť se můžeme dohodnout. Můžeme žít spolu jako vosy jízlivky.

OLINA:

(Těž uklízí žihadlo.) A přitom být užiteční jako včely.

VÁCLAV:

Správně. Vždyť kvůli tomu jsme opustili náš vosí roj. Konec násilí!

OLINA:

Opustili? Vyštípali nás!

VÁCLAV:

Co bylo, bylo. Konec násilí...

OLINA:

Budeme kulturní a užitečný hmyz.

VÁCLAV:

(Vzpomene si.) Oli! Ta housenka!

OLINA:

Co je s ní?

VÁCLAV:

Před chvílí tu byla. Když jsme se hádali! Však já ji najdu. *(Ihned začne pátrat. V tom se ale Olina začne hroutit.)*

OLINA:

Ách.

VÁCLAV:

(Ihned k ní přiskočí.) Oli! Co je ti? Mluv! Prober se!

OLINA:

Nic... Nic vážného Václave. Budeme mít děťátko...

VÁCLAV:

(Žasne.) Vážně? Já myslel, že u včel a vos může jen královna...

OLINA:

U vos a včel ano, ale u vos jízlivek může každá samička.

VÁCLAV:

To... To je úžasné! Já tě miluju, Oli! Co mám dělat?

OLINA:

Najdi klidné místo, kde mohu snést vajíčko.

VÁCLAV:

Ano jistě. *(Zvedá ji a nese do domku.)* Vlastně jsem tě ještě nepřenesl přes okraj lístku našeho domu. *(Zmizí v domě.)*

(Objeví se housenka Dáša.)

DÁŠA:

To je malér. Oni se mi usadili ve světě. Jak ho teď budu jíst?

ADOLF:

(Vletí na scénu opět s bodcem, ale Dáša se stihla přikrýt lupenem.)

Ááá! Mám já to pech. Zahlídl jsem tady housenku. Zapíchl bych do ní svůj bodec, ale cítím v patách ploštici! *(Chvátá pryč. Vzápětí vleze Ploštice Alice.)*

DÁŠA:

(Čenichá.) Co je to za smrad?

ALICE:

(Nejprve se ozve zvuk bručení a pak přileze pomalu i sama Ploštice.) To já. Promiň.

DÁŠA:

Fuj to jsem se lekla!

ALICE:

Kam se poděla ta barevná moucha?

DÁŠA:

(Vykoukne.) Já ji viděla běžet támhle.

ALICE:

Díky maličká. A měj se před ní na pozoru, jestli se chceš dožít zakuklení. *(Chvátá po stopě Adolfa Zlatěnký.)*

DÁŠA:

To víš, že chci. Bude ze mě krásný motýl. Ale teď bude lepší se schovat. *(Odplíží se pryč.)*

ADOLF:

(Přiběhne z opačné strany.) Paráda. Ploštici jsem setřásl, ale zatím zmizela i ta housenka! *(Prohledává s bodcem v ruce okolní listy. Vtom vyběhne z domečku šťastný Václav a křičí.)*

VÁCLAV:

Už! Už to bude na světě! Vajíčko! Moje a Olinčino! Ještě nevím, jestli to bude larvička, nebo larvíček, ale bude to naše!

ADOLF:

(Vzadu pro sebe.) Hm. Housenka nebo vajíčko. Ono je to jedno. *(Chvátá k Václavovi s bodcem za zády.)* Dovolte, abych vám pogratuloval... Tatínku!

VÁCLAV:

Ehé... Díky... A vy jste?...

ADOLF:

Adolf... Adolf Zlatěnka jméno mé. *(Ukloní se, čímž nechtěně odhalí bodce.)*

VÁCLAV:

Těší mě. Václav Vosák... *(Všimne si bodce.)* Vlastně Jízlivka... Ale co to máte za zády?!

ADOLF:

Tohle? *(Přizná bodce.)*

VÁCLAV:

Ano. Je to nebezpečně velké a špičaté... *(Sebere Adolfovi bodce a zatřepe jím.)* A něco plave uvnitř!

ADOLF:

(Honem si vymýšlí.) Tó... já... obranné sérum. Já tu provádím očkování mláďat proti lumíkům. Každé mládě dostane do těla pár kapek z mého bodce a lumík mu už nemůže do tělíčka nasadit ty své nenažrané larvy.

VÁCLAV:

Brr. To je strašné. Svět hmyzu je jedna velká džungle.

ADOLF:

To mi povídejte... Ale slyšel jsem, že vám se právě narodilo mláďátko. Nemohl bych jej rovnou naočkovat?

VÁCLAV:

(Má z bodce obavy.) I kdepak. Vážím si vaší starostlivosti, pane Zlatěnka, ale naše vajíčko je ještě malé. Snad později. Zatím nashledanou. *(Chce se věnovat další práci.)*

ADOLF:

Jistě, později. *(Odchází, ale ještě se spiklenecky vrátí.)* Mezi námi, pane Jízlivka, už jste slyšel o ploštících?

VÁCLAV:

O ploštících?

ADOLF:

Krvelačné bestie! Než se nadějete, vysajou vás jak upír.

VÁCLAV:

Ó hrůza... Co se to sem táhne za smrad?

ADOLF:

(Blíží se bručivý tón přilézavší Ploštice. Zlatěnka se obezřetně rozhlédne.) Mám neblahé tušení, že sem právě jedna leze. Drahý příteli, já mizím, než bude pozdě. *(Uteče.)*

VÁCLAV:

(Václav to vezme srdnatě. Tasí žihadlo a ohlášeného nepřítele očekává se zbraní v ruce. Jakmile ploštice vyleze, namíří na ni žihadlo.) Stůj! Co tu hledáš? Ale pravdu, nebo je s tebou amen, smradochu!

ALICE:

(Odpoví klidně.) Zlatěnky. Co jiného?

VÁCLAV:

A proč?

ALICE:

To je mi otázka. Abych je vysála. To my ploštice zákeřné děláme.

VÁCLAV:

(Zděsí se a odskočí od Alice.) Upír! Pomóc! *(A žene Ploštici žihadlem pryč.)* Zmiz! Zmiz ty krvelačná bestie od našeho domu. *(Vyžene Alici ze scény.)*

ALICE:

(Ještě nakoukne zpět.) Já bych to nedělala, pane Vosák. Já bych mě nevyháněla.

VÁCLAV:

Neraď mi, co mám dělat, ty hmyzí vlkodlaku, a ztrať se odtud! Já svou rodinu ubráním.

ALICE:

To doufám... když si troufáte vyhnat mě, Ploštici Alici... To doufám. Opatrujte se tu. *(Zmizí.)*

OLINA:

(Právě vyjde s vajíčkem v zavinovačce.) Právě se narodilo. Jmenuje se Jiříček. Ještě musíme počkat, až se vyklube v larvičku. Podívej, jak je krásné.

VÁCLAV:

(Žihadlo sice zatím neuklidil, ale už odkudsi vystrachal hadičky a košíčky. Nakloní se k zavinovačce.) Jiříček?... Celý já.

OLINA:

(Nasála pach po ploštici.) Co to tu smrdí, Václave?

VÁCLAV:

Toho si nevšímej Olinko. Právě jsem ubránil naše děťátko před dravci. Bohužel to, že my jsme se vydali cestou vzdělání a pracovitosti, nedává ostatnímu hmyzu pražádný příklad. Jsou to primitivní barbaři.

OLINA:

Jsem na tebe pyšná, Václave... Co to děláš?

VÁCLAV:

(Nasazuje si hadičku jako sosák a druhý podává nechápající Olině.) Od nynějška bude tenhle květ zdrojem naší obživy. Budeme sít nektar a ze zrnek pylu vyrábět med a mateří kašičku. *(Nasaje nektar.)* Ách. Ochutnej trochu nektaru.

OLINA:

(Neochotně si nasadí sosák a též nasaje. Chut' nektaru její neochoť rázem příjemně otupí.) Hm. Lahodné. Ale nebude ten vonný květ lákat k našemu domu příživníky a povaleče?

VÁCLAV:

(Nasazuje sobě i Olině na nohy ještě košíčky.) I kdepak. Jeho pyl bude od nynějška naší potravou.

OLINA:

(Není nadšena.) A musí to být?

VÁCLAV:

V zájmu užitečnosti... musí.

OLINA:

(Studuje skepticky obsah květu. Vytrhne odtud pestík.) A co je tohle?

VÁCLAV:

(Omámen svými vizemi budoucna jí pestík sebere.) To je pestík a já s jeho pomocí vykřičím v širý svět, že jsme šťastná rodina. *(Po vzoru rockových hvězd zařve do pestíku, jako do mikrofonu.)* My máme miminkó!!

OLINA:

(Se zděsí a schová vajíčko.) Tiše! Ať se nevzbudí, nebo se Jiříček vyklube dříve než má.

VÁCLAV:

Promiň. Já zapomněl. *(Honem skryje pestík za zády. Ale právě tam se objeví housenka Dáša. Jen září chutí se zakousnout do pestíku. A taky se zakousne. S chutí ho chroupe. Václav si toho chroupání všimne.)* Slyšíš to taky?

OLINA:

Něco tu chroupe.

VÁCLAV:

(Snaží se zorientovat odkud zvuk vychází, pak se prudce otočí a prchající Dášu včas dopadne.)

DÁŠA:

Pomóc! Pomóc!

VÁCLAV:

Á tady ji máme! Prý dávno za stromama, nebo sezob kos. Je tady a žere náš dům! Naši budoucnost! Jak říkám: Svět je plný dravců!

DÁŠA:

Já jsem ale býložravec.

VÁCLAV:

Já ji propíchnu a bude klid. *(Tasí žihadlo, aby tak učinil. Housenka se třese strachy.)*

OLINA:

(Zaštití srdnatě housenku vlastním tělem.) Ano. Svět je plný dravců a ty se chováš jako jeden z nich. Budeme kulturní a užitečný hmyz! Nejsou to náhodou právě tvoje slova?

VÁCLAV:

Budiž, jsou, ale co s ní? Přece ji nepustíme? Snědla by nám celý dům!

OLINA:

Ne! My ji převychováme! Když můžeme my, tak proč ne ona?

VÁCLAV:

To jako dítě?

OLINA:

Jistě.

VÁCLAV:

Ale vždyť už máme svoje.

OLINA:

A tohle si adaptujeme. *(Přibere k vajíčku i housenku. S oběma odchází do domku.)*

VÁCLAV:

Říká se adoptujeme! *(Volá za Olinou, ale ta ho už zřejmě neslyšela, protože právě zmizela v domku. Václav není nápadem zrovna nadšen.)* Dvě děti do týhle divoký doby. To bude těžká práce. Nevím, nevím, jestli je to šťastný nápad. *(Nasaje z květu nektar, aby ulevil těžké mysli.)*

OLINA:

(Volá z domku.) Vašku, poběž! Už se klube!

VÁCLAV:

(ustaraně) A je to tady. Starosti začínají. *(Nasadí výraz šťastného otce a vběhne do domku.)*

II. Obraz - LÉTO

(Scéna zůstala téměř nezměněna, jen květ se změnil ve velký, kulatý, vínově červený plod višně. Kousek stranou jsou na stěně kulisy zavěšeny dvě kukaně na miminka. Hudba je tentokrát těžší, jakoby nasládlá, tak jako plody léta. Také slovo „léto“ tu spousta tvorů a tvorečků kolem v povětří volá, jakoby těžce - přecpaně. I bzukot hmyzu, který volání léta podkresluje, je jaksí hlubší - těžší.)

Do toho veškerého letního ševlení přibzučí Olina, včelí sosák nasazený Václavem má stále na hlavě. Vysype před kukaně z košíčku na noze hromádku velkých žlutých zrněk pylu. Zabuší na kukaně. Z nich neochotně vykuknou housenka Dáša a nově narozený potomek - larviček Jiříček. Olina přísně ukáže na zrnka pylu a obě miminka je začnou neochotně pojídat, či spíše přezvykovat. Olina zaleze do domku za další prací. Sotva zmizí, obě miminka žvýkaná zrnka pylu vyplivnou na zem.)

JIŘÍK:

Chutná ti to?

DÁŠA:

Ne. A tobě?

JIŘÍK:

Mně taky ně.

DÁŠA:

Tak honem pryč! *(Obě miminka se rychle vysoukají z kukaní a spěchají pídalkovitými pohyby pryč po stonku.)*

VÁCLAV:

(Vrací se ze sběru pylu a oba uprchlíky načapá. Popadne je a nacpe zpátky do kukaní. Ignoruje jejich obranný křik.) Tak kampak, mládeži? Kampak?... Olino, to na ně nemůžeš dohlédnout? *(Nacpe jim pylová zrnka zpět do tlamiček a před kukaně vysype další várku.)*

Koukejte to zbaštit než se vrátím, ať jsou z vás do zimy pořádně vypasené larvy, nebo až se zakuklíte, zmrznete! *(Odletí.)*

JIŘÍK:

Fuj! Já ten hňuš ploště žlát nebudu!

DÁŠA:

Blé! Chce to kus zeleně.

JIŘÍK:

Nebo maša! Já bych šel d'ál mšiči, nebo čelva.

DÁŠA:

(káravě) Násilníku. Nakonec zbaštíš i mně.

JIŘÍK:

Tebe né. Ty šeš šégla. Hele! Něco šem leže. Žblajžneme to?

DÁŠA:

Kdepak. Radši se schováme. *(Oba zmizí v kukaních.)*

ADOLF:

(Připlíží se potají opět s bodcem v ruce.) Hm. Nikde nikdo a vosí miminko chrní. Jedinečná příležitost, aby moje larvičky měly co papat. *(Zašátrá v Jiříkově kukaní, aby miminko vytáhl, ale v druhé kukaní za Zlatěnkovými zády se objeví Dáša a Zlatěnku okřikne.)*

DÁŠA:

Co to děláš Jiříčkovi?!

ADOLF:

Oni mají Jízlivkovic dvojčata? To mi uniklo. *(Chystá se s bodcem na housenku.)*

DÁŠA:

Já nejsem dvojče, ale housenka Dáša.

ADOLF:

Housenka, nebo larva. Mně je to jedno. *(Napřahuje se, aby bodnul. V tom z druhé kukaně vykukne larvák Jiříček.)*

JIŘÍK:

Nech šéglu! Čo jí to děláš?

ADOLF:

Dávám jí injekci trumbero. A neboj se, na tebe taky dojde.

DÁŠA a JIŘÍK:

My ale nechceme žádnou injekci!

ADOLF:

Já se vás nehodlám ptát. *(Hudba - drama.)*

DÁŠA a JIŘÍK:

My jí ale nechceme!

ADOLF:

Jenže mrňata jako vy se nemají jak bránit, takže vás píchnu, ať se vám to líbí, nebo ne! *(Chce bodnout.)*

DÁŠA:

Bráško! Miminkovská obrana! *(Oba spustí příšerný vřeštivý jekot, jako pravá protestující miminka. Ten přivolá Olinu.)*

OLINA:

(Když uvidí, k čemu se Zlatěnka chystá, ihned ho okřikne.) Co děláte mým dětem?!

ADOLF:

(Pohotově zalže.) Dávám jim injekci proti lumíkům. *(Z reakce Oliny usoudí, že bude lepší vyjednávat a podá jí na usmířenou ruku.)*
Doktor Adolf Zlatěnka jméno mé.

OLINA:

(Podanou ruku nepřijme.) Ihned toho nechte!

ADOLF:

Váš manžel mi to ale dovolil.

OLINA:

To mně nezajímá. Teď jsem tady já a já to zakazuji!

ADOLF:

Ale váš manžel...

OLINA:

Už jsem řekla: Mých dětí se dotknete jen přes mou mrtvolu!

JIRÍK:

Splavně, mami!

DÁŠA:

Nedej se!

ADOLF:

(Vzdává vyjednávání.) Když jinak nedáte... *(Namíří bodec proti Olině. Jiřík i Dáša tuší, že je zle.)*

JIRÍK:

Hele, moucho! Někdo maminku!

ADOLF:

Zmlkni, larvo!

DÁŠA:

My budeme křičet!

ADOLF:

A kdo vás uslyší? Starej Jízlivka letěl pro pyl za devatero kosatců.

JIRÍK:

Šégla! Mimiňkovská oblana! *(Oba spustí opět ten strašný řev, dokud jim nedojde dech.)*

ADOLF:

(Povalí Olinu na zem a chystá se ji probodnout.) Došel vám dech, co prckové? Kdepak. Vaše rodina mi dlouho krev pít nebude. *(Už, už by Olinu probodl, kdyby před ním nestála z ničeho nic Ploštice.)*

ALICE:

Zato já bych si lok krve dala.

ADOLF:

(Upustí leknutím bodec.) Pomóc! Upír! *(Uteče.)*

OLINA:

Upír! Děti! Zachraň se kdo můžeš! *(Uteče do domku.)*

DÁŠA a JIRÍK:

Upír! *(Zavřeští současně a zmizí ve svých kukaních. Ploštice tu chvíli stojí, žasne, jak rychle všichni zmizeli, než si všimne hromádky pylu. S chutí se do těch žlutých zrníček pustí. To už ji potají sleduje Jiříček. Hudba - drama skončí.)*

JIRÍK:

(Volá na Dášu, která už také opatrně juká z kukaně.) Hele, voň ťo papá.

DÁŠA:

(Osloví Ploštici.) Tobě ten hnus chutná?

ALICE:

Slakdý pyl? Chutná. Proč ne? Po krvi zlatěnek je to pro nás ploštice největší pochoutka. Vy to vážně nebudete?

JIRÍK:

Klidně ší to žbašti všechno. Já ladši mašíčko.

DÁŠA:

A já lupení. Hele, táta letí!

ALICE:

A kruci! To je průšvih.

JIRÍK:

Ploč? Ty še ho bojíš?

ALICE:

To ne, ale už jsme se jednou nepohodli. Váš tatka je hrozný paličák.

DÁŠA:

To je pravda... Víš ty co? Schovej se za naše kukaně... a to Zlatěnkovo pigáro vem s sebou.

JIRÍK:

Ploštici jsme schovali, ale jak schováme ten šmlad?

ALICE:

(Vykoukne mezi kukaněmi.) Jaký smrad? O čem to mluvíte?

DÁŠA:

Zalez. Já už něco vymyslím.

(Ploštice zaleze a vzápětí přiletí Václav s dalším pylem v košíku.)

VÁCLAV:

No vidíte, děcka, že to jde. To to musí být vždy s křikem? Tady vám nesu další baštu. *(Postaví před ně košík pylu.)*

VÁCLAV:

Olinó! Pojď sem taky mezi nás.

(Olina vyjde z domečku se zadělavací miskou a něco v ní klohní. Je dopálená.)

VÁCLAV:

Co mateří kašička? Povedla se?

OLINA:

Já to neumím. *(Vrazí misku Václavovi do náruče.)*

VÁCLAV: *(Ochutá.)* Je vynikající. Děcka ochutnejte. *(Nacpe jim každému do tlamy po lžičce toho zázraku. Obě larvy kašičku tajně vyplyvují.)*

JIRÍK:

Fuj!

DÁŠA:

Hnus.

OLINA:

(Na rozdíl od Václava si všimne reakce dětí a soucítí s nimi.) Václave, já nevím, jestli to byl šťastný nápad.

VÁCLAV:

Co jako?

OLINA:

To přeškolování na včely.

VÁCLAV:

Kdepak! Sbíráme pyl. Vaříme mateří kašičku. Jsme na nejlepší cestě stát se právoplatnými včelami.

DÁŠA:

(Vloží se do debaty.) Jenže jako správná včelí miminka máme baštit pyl a mateří kašičku, abychom snášely med, ale žrát tyhle blevajzy není žádný med. Já je prostě nesnáším.

VÁCLAV:

(ukázně) Jseš nedospělá larva a na tvůj názor není nikdo zvědavý. Co tu tak smrdí?

JIRÍK:

Já chci mašo!

VÁCLAV:

(Ztrácí trpělivost.) Včely maso nejedí! Co je to tu za smrad se ptám?!!

JIRÍK:

Moje nožičky! Víš kolik jich mám? Podívej!

DÁŠA:

A moje taky. Čuchni!

VÁCLAV:

(Nevěřicně jim očichá nohy.) To není možné. Dříve tak nesmrděly.

DÁŠA:

To ten pyl!

VÁCLAV:

Že by?

JIRÍK:

Ulčitě.

OLINA:

Já bych tomu taky věřila.

VÁCLAV:

(Kroutí hlavou.) Nemůžu si pomoci, ale já v tom pořád cítím tu krvelačnou bestii...

OLINA:

Zlatěnku?

VÁCLAV:

I kdeže. Myslím toho lučního upíra Ploštici Zákeřnou. Co tě napadá! Doktor Zlatěnka je přítel. Brzy přijde píchnout našim dětem injekci proti lumíkům. Říká se tomu obranné sérum. Slyšel jsem to ve škole. Lidé to také používají.

OLINA:

Ten tvůj doktor tady už byl a snažil se mě tou injekcí píchnout. Přítel!

VÁCLAV:

(Nevěřicně se usměje.) Zlatěnka? To je nesmysl.

JIRÍK:

Je t'o plavd'a!

OLINA:

Co jsem zažila, to jsem zažila. Pěkný kamarády máš, Václave. Mírumilovná včelo. Tupče!! *(Uražena odkráčí do domku.)*

VÁCLAV:

Říká se trubče. Počkej, Oli. To bude nějaké nedorozumění. To se vysvětlí. *(Vběhne do domku za Olinou. Mezi oběma larvami v kukaních vykoukne Alice. Zlatěnkův bodec stále drží v ruce.)*

DÁŠA:

Slyšela, Ploštice?

ALICE:

Jmenuju se Alice.

DÁŠA:

Tak dobře. Slyšela, Alice? On nás klidně nechá propíchnout.

JIRÍK:

Vlastní táta.

DÁŠA:

Jak koho vlastní.

JIRÍK:

Máš jiního?

DÁŠA:

Nemám.

JIRÍK:

Řekni, že neohrnuj kušadla.

DÁŠA:

Ale co se Zlatěnkou?... Nezbývá jiná šance...

JIRÍK:

... než...

JIRÍK a DÁŠA:

...miminkovská obrana! *(Chystají se ke strašlivému řevu.)*

ALICE:

(Zarazí je.) Moment, vy křiklouni! Teď vám Zlatěnka neublíží, když nemá bodec.

JIRÍK:

To je škvělý!

ALICE:

Nic není skvělý! On se vrátí a udělá cokoli, aby ho získal zpět.

DÁŠA:

Já se bojím.

ALICE:

Strach to nevyřeší. *(Šilhá po košíku s pylem.)* Můžu?

JIRÍK:

Jen ší ho vem. My už ten hnuš stejně nemůžeme ani čejtit.

ALICE:

(Hrábne hamižně po košíku.) Díky! Poslouchejte, Zlatěnku sem nalákáme a já ho vysaju.

JIRÍK:

Odpolná upílko!

DÁŠA:

Neurážej ji. A na co Zlatěnku nalákáme?

ALICE:

Na červy přece. Na vás dva. *(Larvy poblednou.)* Bodec si tu nechte, ať má důvod přijít. Jsou v něm jeho larvičky. *(Odchází.)*

DÁŠA:

(ustrášeně) A kam jdeš ty?

ALICE:

Do ústraní. Dokud tu Zlatěnka jen zavětrí můj parfém, tak sem nepáchne. Nemějte obavy, prckové. Uvidíme se u jídla! *(Odejde už doopravdy.)*

DÁŠA:

(Uvažuje.) Uvidíme, kdo tím jídlem bude.

JIRÍK:

Já ší bojím. *(Prohlíží bodec.)* Vidíš, jak tam ty mlšky nenažlaný běhají. *(Raději ho vecpe do ruky housence.)*

DÁŠA:

(Drží štítivě bodec.) Co když se nevrátí? Já to nechci. *(Vrazí bodec zpět Jiríkovi. Ten je tím patřičně poděšen.)*

JIRÍK:

Já!... Já taky ne... *(Nevšimne si, že přiletěl Václav a načapal je jak se hádají.)*

VÁCLAV:

Co to tam máte?

DÁŠA:

(Schová rychle bodec za zády.) Nic.

VÁCLAV:

Dej to sem. *(Sebere bodec.)* To je doktora Zlatěnký. Kde se to tu...

DÁŠA:

On nás píchne.

JIRÍK:

A my umžeme.

VÁCLAV:

Proč byste umírali?

DÁŠA:

Protože v té injekci není sérum, ale Zlatěnkovy žravé larvičky.

VÁCLAV:

To je nesmy... *(Prohlíží bodec a pochybuje.)* Vážně, ono se to mrská! To jsem si prve nevšiml.

ADOLF:

(Nečekaně se objeví.) Zdravím, pane Jízlivka.

(Larvy se ihned schovají do kukaní.)

VÁCLAV:

Jako na zavalanou! Doktore, co je v té vaší injekci?

ADOLF:

Přece sérum proti lumíkům. Už jsme o tom mluvili.

VÁCLAV:

... že se to hýbe?

ADOLF:

To proto, že je to živé sérum. Mrtvé by neúčinkovalo.

VÁCLAV:

(Doktorův názor jím pohne.) Ahá.

OLINA:

(Vpadne.) Moje děti se tím sajrajtem propichovat nebudou. *(Sebere jim bodec a než stihnou zareagovat, zmizí s ním zase uvnitř domku.)*

ADOLF:

(Je konsternován.) No to... to je... Ona mi to sebrala!

VÁCLAV:

Klid, doktore. Co čekáte od ženský? Nemá smysl pro pokrok. Nechtěla být ani včelou!

ADOLF:

Včelou? Vy si tu hrajete na včely?

VÁCLAV:

(Dotčen.) My si na nic nehrajeme! My jsme včely!

ADOLF:

Jistě. Včely. Jasně.

VÁCLAV:

Jdeme pro tu injekci. *(Zmizí s Adolfem v domku.)*

(Z kukaní vyjuknou obě larvy.)

JIRÍK:

A šou fuč.

DÁŠA:

Jenže se vrátí a přinesou tu strašnou věc.

JIRÍK:

Utěčeme!

DÁŠA:

Mají křídla. Snadno nás dostihnou.

JIRÍK:

(Rezignuje.) Tak čo teda?

DÁŠA:

Už to mám! Schováme se.

JIRÍK:

Jó? A kam ty, chytlačko?

DÁŠA:

(Doleze k plodu višně.) Sem do té koule.

JIRÍK:

(Přileze za Dášou.) Vždyť je to hladký jako obláček.

DÁŠA:

(odhodlaně) Ale né tak tvrdý. Máme kusadla. Prokousíme se!

(Hned se začne prokousávat.)

JIRÍK:

(Pochybuje.) Myšlíš?

DÁŠA:

Nežvaň a koukej kousat. Jsme přece červi.

JIRÍK:

(Všimne si šťávy, která odkapává z prokousnutého plodu.) Hele, řady ti to kape!

DÁŠA:

Tak pod to něco přistrč, ať tu není svinčík. *(Jirík vystrachá z kukaně nočník a přistaví ho pod plod. Teď šťáva kape do něj.)*

DÁŠA:

(Vykukuje spodem, odkud do plodu vykousala díru.) Polez. Vykousala jsem tu dost místa pro oba.

JIRÍK:

(Zalézá do višně.) Budem žapaťlaný jak čuňata.

DÁŠA:

Zmlkni a ať už jsi vevnitř. Ti dva se mohou vrátit každou chvíli.

(Oba zmizí ve višni.)

ALICE:

(Vzápětí přibzučí, nahlíží do kukaní, prohledá i okolí, ale larvy nemůže najít. Poté si všimne šťávy v nočníku.) Co to tu vyteklo?

(Dáša nepozorována vykukne, aby zjistila, kdo to promluvil.)

ALICE:

(Ochutná šťávu.) Ono je to sladký!

JIRÍK:

(Vykoukne a zavolá na Ploštici.) My šme řadý!

ALICE:

Co tam děláte? *(Upijí šťávu.)*

DÁŠA:

Schováváme se tu před Zlatěnkou.

ALICE:

To je snad zbytečné, když nemá bodec. *(Stále ochutnává šťávu.)*

JIRÍK:

To je plávě problém. Táta nám ho šeblal a chče mu ho vlátit.

ALICE:

To je ovšem nemilé... hihi. *(Šťáva začíná na Alici omamně působit.)* Hele, ta dobrota teče z toho plodu?

JIRÍK:

No jasně.

ALICE:

Príma! Brouk se potom motá. Hihi. *(Potácí se a zapadne za kukaně.)*

(Z domku je slyšet hádku.)

OLINA:

Já to nedovolím!

VÁCLAV:

A já se tě nebudu ptát! Zdraví našich dětí je mi přednější!

OLINA:

A mně je zase přednější jejich život!

ADOLF:

(Vyplíží se z domku. Bodec už zase třímá v ruce. Spokojeně si pro sebe mumlá.) Jen se hádejte. Jen se perte! Za chvíli můj bodec zaseje do vašich potomků mé larvičky. Ty pak budou papat a papat, až je celé spapají zevnitř. *(Šátrá v Jiríkově kukani. Hudba - drama.)* Co tó! *(Honem zašátrá i v Dášině kukani a je vyděšen.)*

Do kosího zobanu! Oni tu nejsou!

ALICE:

(Jukne na Adolfa.) Ahoj, Adolfe!

ADOLF:

(Lekne se natolik, že vystříkne celý obsah bodce nazdařbůh do vzduchu.) Héé!! Upír!

(Krůpěje z bodce dopadají po okolí. Olina s Václavem se právě navzájem vystrkají z domku.)

OLINA:

Jestli bude po nich!

VÁCLAV:

Proč by mělo být po nich!?!

(Krůpěje z bodce dopadnou i na Václava a Olinu.)

OLINA:

Co to bylo?

(Mezitím se Ploštice pokouší zakousnout Zlatěnkovi do krku. Avšak klopýtne o larvi kukaně a cvakne tesáky naprázdno.)

ADOLF:

(Stihne uhnout před napadením, ale naprosto vyšinutý z nastalé situace si kecne na zem.) Já, já... ú...ú...ú!

VÁCLAV:

(Přispěchá k Adolfovi. Hudba drama skončila.) Co se stalo doktor?

ADOLF:

Upír!

VÁCLAV:

(Všimne si Ploštice.) Co tu pohledáváš, ty krvelačná bestie? Už jednou jsem...

ALICE:

(Nabídne nočník s višňovou šťávou.) Nic. Jen chci tady doktorovi nabídnout něco na uklidnění.

VÁCLAV:

(Přijme nabízenou šťávu a všechny kolem přeměří vyčítavým pohledem.) Sám potřebuju uklidnit! *(Upije.)* Nebo se i já zblázním. *(Znovu upije.)* Z vás ze všech! *(Ještě se jednou napije.)*

ADOLF:

(Spustí další vlnu hysterie.) Ta... ta... ta bestie! Zničila můj život! Moji budoucnost!

VÁCLAV:

Safra to je dobrý! Kdes to vzala?

ALICE:

Z toho plodu.

VÁCLAV:

Z toho plodu? A helemese k čemu to ještě může být dobré?!

ADOLF:

Co se mnou bude?! Co se mnou jen bude?!!

VÁCLAV:

(Nemůže to už poslouchat a tak žihadlem probodne slupku višně a načepuje šťávu do nočníku. Nabídne ji zdeptanému Zlatěnkovi. Ten začal nápoj chamtivě hltat.) Pijte, doktore. Uleví se vám. *(Sám se napojí na višně svým umělým sosákem a saje a saje.)*

OLINA:

(Vzpomene na své děti. Spěšně prořacuje prázdné kukaně. Nepřítomnost larev si spojí s přítomností Ploštice.) Ty smrdutá zrůdo! Ty pojídači dětí! Kde jsou má miminka?!

ALICE:

(Hájí se.) Nemějte obavy, paní Jízlivková. Vaše děcka jsou na bezpečném místě.

VÁCLAV:

(Dost podroušený, vkládá se do nově vzniklého konfliktu a tasí na Ploštici žihadlo.) Já vím. V tvém žaludku!

(Olina se mezitím sveze na zem vedle Zlatěnky, zapíjejícího žal z nočníku. V hluboké bezradnosti popadne momentálně puštěný Václavův sosák napojený na višně a nasává a nasává.)

ALICE:

(Snaží se bránit.) Já hmyz nežeru, jenom saju.

VÁCLAV:

Tak jsi je někam zatahla a vysála!

ALICE:

(Zlobí se, ale na Václava nestačí.) Já nejsem vrah! Zeptejte se toho vašeho doktora, co je zač.

VÁCLAV:

(Popadne Zlatěnku za krk.) Doktore! Vy víte, kde jsou naše děti?

ADOLF:

(Ovlivněn višňovou šťávou je už naprosto bez zábran.) Nevím, Václave, nevím, ale kdybych to věděl a v mém bodci byla ještě drahocená náplň, vrazil bych ho do těch vašich fakanů a mé larvičky by je spapaly. Ten bodec... to byla moje miminka! *(Václav i Olina ztratí na chvíli řeč a nevěřícně zírají na blábolícího Zlatěnku.)*

OLINA:

Tý...Tý!... Ty zrůdo!!

ALICE:

(Stojí vedle Zlatěnky.) Teď, madam, mluvíte na něj, nebo na mne?

OLINA:

Na něj! Já to říkala od začátku. Je to vrah! Je to vrah!! *(Žene Zlatěnku pryč.)*

VÁCLAV:

(Popadne Ploštici.) Ale já se ptám tebe, Ploštice Alice. Kde jsou naše děti? *(Ohrožuje Ploštici žihadlem.)* Mluv, sic už nevysaješ jediného brouka!

(Ploštice couvá, až vrazí do višně. Z té vypadnou obě Jízlivkovic larvy.)

OLINA:

Dětičky moje. Vy jste živé?!

DÁŠA:

Čau, mami.

JIRÍK:

Ploštice nám pomohla.

ALICE:

Lhala jsem?

VÁCLAV:

Máš štěstí, upírko!

ALICE:

Vysávám pouze Zlatěnky a mouchy.

VÁCLAV:

(Popadne nočník a ze sosáku napojeném na višně do něj načepuje další dávku šťávy.) To si klidně vysávej, ale dneska nasaješ s námi trochu té výborné šťávy.

ALICE:

(Usměje se.) A brouk se bude motat!

VÁCLAV:

(Čichne ke šťávě a v tom ho něco napadne.) Mohla by z té šťávy být prima višňovice. Už nebudeme létat pro pyl. Otevřeme si hospodu a tuhle šťávu v ní budeme prodávat. Brzy budeme bohatí! *(Odvede Olinu do domku, nočník nese s sebou.)*

(Ploštice zůstane sama s oběma larvami. Přenáší je zpět do kukaní.)

JIRÍK:

Čo še mlačíš, Plošto? Všechno dobře dopadlo.

DÁŠA:

Zlatěnkův bodec byl zničen a on sám utekl.

ALICE:

No právě. Nic ještě nedopadlo! Zlatěnka je zlej hmyz. Měla jsem ho vysát. On se vrátí, aby se pomstil. Já ho znám!

VÁCLAV:

(Volá z domku.) Paní Ploštice! Čekáme jen na vás. Pojdte si dát štamprdlíčku. Nebo si pro vás dojdou.

ALICE:

Já už musím, děcka, ale pamatujte: Tenhle příběh neskončil! Jsem si jistá, že po přestávce se budou dít hrozné věci!

Přestávka

III. Obraz - PODZIM

(Schéma scény se nezměnilo, ale listy zežloutly a jsou ohlodané. Z plodu višně zbyla jen uschlá pecka. Kukaně miminek se rozpadají. Visí tu i zapomenutá šňůra z pavučiny. Všechno je tak nějak zpustlé. Hudba hraje šedivě - chudě. Sem tam probzučí nějaký ten hmyz, ale bzukot je bídou odlehčený - vyzáblý. Do toho občas nějaký ten hlas zašeptá vyšeptale „Podzim.“ Před domkem rázuje nervózně sem tam Václav s žihadlem přes rameno. Hlídá jak voják na stráž. Z domku vyleze ustaraná Olina. Jejich dialog je napjatý - neharmonický.)

OLINA:

Nech toho a pojd' se najíst.

VÁCLAV:

Nemůžu. Slyšelas, co říkala Ploštice u višňovice! Zlatěnka se vrátí, aby se pomstil!

OLINA:

Právě že! Zlatěnka se vrátí a ty budeš slabý jak moucha. Pochoduješ tu už kolikátý den.

VÁCLAV:

Nech mě, Olino! Nech mě třeba i umřít! *(Zdrčený se posadí.)* Vždyť, co já jsem téhle rodině přinesl? Nutil jsem vás žít jako přitroublé, naměkklé včely. To je to stupidní, nedomyšlené vzdělání z lidských škol... Přitom vosa jízlivka je tak vysoce inteligentní a užitečný hmyz!

OLINA:

(Přisedne.) Nevyčítej si to. Ani já bych dříve nevěřila, že zbaštit jiný hmyz může být stejně užitečné, jako snášet med.

VÁCLAV:

Já med nesnáším.

OLINA:

Já také ne. Až Ploštice nám otevřela oči. Žádné přeškolování na včely nebo kdoví co. Od malička jsme byli Jízlivky.

VÁCLAV:

Proto nás ostatní vosy z toho hnízda nad katedrou vyštípaly. Víš, že je nakonec vykouril školník?

OLINA:

Dobře jim tak. Na. Přinesla jsem ti pečenou mšici. *(Nabídne Václavovi krmi zabalenou v lupenu.)*

VÁCLAV:

(Odloží žihadlo a pochoutku přijme. Jejich dialog zas nabírá ztracenou harmonii.) Je vynikající, Olinko.

JIRÍK:

(Vyřítí se z domku s Dášou. Oba o poznání tlustší.) Neštlkej še! Já še budu kuklit plvní!

DÁŠA:

To chci vidět! Kdepak. Já se první vylíhla, tak se budu první kuklit já.

JIRÍK:

Jenže býložlavci jsou až za námi mašožlavci!

DÁŠA:

Ale to platí jen v potravinovém řetězci, protivo! *(Při pošťuchování spadnou do rozpadlých kukaní.)*

OLINA:

Ještě že se stihli vykrmit, aby v zimě nezmrzli.

VÁCLAV:

I za to vlastně může Ploštice. Tajně je dokrmovala, když si já pitomec hrál na včelu. *(Začne si všímat volně visícího pavoučího vlákna.)*

OLINA:

Kdepak ploštice, kamarádka k nezaplacení. Už se tu dlouho neukázala.

VÁCLAV:

(Ohmatává provázek a stahuje ho z listu.) Hezký provázek.

OLINA:

Jednu pavoučici tu sezobla sýkorka a tohle po ní zbylo.

(Václav si z provázku uváže smyčku, nejlépe katovskou. Z kukaní vyjuknou rozpustilé larvy.)

JIRÍK:

Jak to, že ušoukáš že žadku šňůlku?

OLINA:

Zvláštní, že se Jiřík nikdy neodnaučil šišlat.

VÁCLAV:

(teskně) Nevěnoval jsem se mu. Tím je to.

OLINA:

Měl jsi plno práce kolem hostů a já stáčela višňovici. Taky jeden nezdařený plán. Višně uschla a bylo po hospodě.

DÁŠA:

(Vysvětluje Jiříkovi, který stále žasne nad jejím tkaním.) To není šňůrka, šišlo, ale vlákno!

JIRÍK:

(Tluče ji po hlavě.) Já nejsem šišla, plotivo plotivná!

OLINA:

(Vstane, aby je okřikla. Zaujata dětmi, nevěnuje pozornost Václavovi.) Ticho vy chuligáni. Je přece jasné, že se kuklí jen housenky. Vosí larvy přezimují v papírových komůrkách.

VÁCLAV:

(Vstane.) Které taky nemáme.

JIRÍK:

(Pere se s Olinou.) Já nejsem chuligán!

OLINA:

(Nechá ho být.) Zpropadená puberta. Už aby se to zakuklilo.

VÁCLAV:

(Navlékne si smyčku na krk a odchází do domku.) Všechno! Všechno jsem zpackal! Nedokázal jsem zajistit ani svým dětem budoucnost. *(Zmizí v domku.)*

DÁŠA:

(Vykoukne z kukaně.) Já nejsem tvoje dítě! *(Rázem sklídí od Oliny pohlavek.)*

OLINA:

Nebud' hubatá!

JIRÍK:

Kam šel táta?

OLINA:

(Uvědomí si, co to Václav provádí.) On?... On šel... On se šel zasebevraždit! *(Zdělí se a spěchá za ním. Pubertácké larvy tu zůstávají samy.)*

JIRÍK:

Šégla kaká šňůlky! Šégla kaká šňůlky!

DÁŠA:

(Uvědomí si také, kam Václav, její adoptivní otec, šel. Zváží.) Počkej, pitomečku. Kam šel táta?

JIRÍK:

(vesele) Šel ší hodit mašli.

DÁŠA:

On se šel vážně oběsit? Ale proč?

JIRÍK:

Plotože mi nedokázal vylobit komůlku na žimu. *(Přejde ho smích. Zesmutní.)* Žmlžnu.

DÁŠA:

Nezmrzneš! Já upletu velkou kuklu, kam se vejdem oba.

JIRÍK:

Vážně?

DÁŠA:

Jasně brácha. Přece tě v tom nenechám.

JIRÍK:

Tak díky! *(Dloubne do ní schválně víc než je zdrávo, aby vyprovokoval rvačku, ale Dášu zaujme něco úplně jiného, blížící se divoký bzukot.)*

DÁŠA:

Slyšels to? Co to je?

JIRÍK:

To jedno šou kšídla mouchy.

DÁŠA:

A to druhý krovky Ploštice.

(Vzápětí Jiřík a Dáša pozorují, jak nad scénou vzlétne Zlatěnka a za ním Ploštice. Pronásledují se, dorážejí na sebe, zkrátka probíhá úžasná letecká bitva, která však skončí nečekaně rychle. Když Zlatěnka prudce vrazí do Ploštice ta spadne někam dolů. Vzápětí vítěz souboje vlétne před Jízlivkovic dům přímo k Jirkovi a Dáše. Jedovatě se usměje. Přesto je v jeho jednání patrná jistá křeč. Zlatěnka je už jen nevyrovnaná troska prahnoucí po pomstě.)

ADOLF:

Chachá! Povedlo se! Nepřítel sražen hluboko do trávy. Než se vydrápe nahoru, budu dávno v trapu. *(Všimne si larev.)* A hele! Staří známí! Doufal jsem, že tu na vás narazím. *(Obě larvy strachy ani nedutají. Všimne si odloženého žihadla. Popadne ho a namíří je proti larvám. Obchází je, aby si je vychutnal.)* Dlouho, dlouho jsem si lámal hlavu, jak vás sprovedím ze světa. Můj prázdný bodec je už leda na parádu... Ale váš tatka to dilemma vyřešil za mně. Nechal mi tu žihadlo. V něm je dost jedu pro oba. A možná i na Václava zbude. *(Hudba - drama.)*

DÁŠA:

(ustrašeně) Nech... Nech nás. My už se musíme kuklit.

ADOLF:

Kuklit? Žádné kuklení. Jen smrt! Smrt a konec!

JIRÍK:

Šégla! Vzpomeň na štalé doblé, mladé časy!

DÁŠA:

(nedůvěřivě) Ty myslíš... Miminkovská obrana?

JIRÍK:

Jiště! *(Oba spustí vriskot, jako za mlada.)*

ADOLF:

(Je z toho nervózní a snaží se je překřičet.) Jen si řvěte! Řvěte si. Pobiju vás všechny, jednoho po druhém. *(Adolf připravuje žihadlo k první ráně, ale v tu chvíli na něj s taseným žihadlem zaútočí z domku Olina. Když nic víc, tak aspoň Zlatěnku odstrčí dál od larev. Zlatěnka ji za to vzápětí srazí až na okraj scény. To už se ale na něj řítí sám Václav se smyčkou dosud kolem krku. Ani si neuvědomil, že není ozbrojen.)*

VÁCLAV:

Na tebe tu čekám.

ADOLF:

Přiznám se, že zápasu s tebou jsem se trochu bál, ale teď, když jsi mi velkoryse přenechal svou zbraň, už není proč.

(Až nyní si Václav uvědomí, že je beze zbraně. Chce tedy ještě odskočit, ale Zlatěnka ho stihne popadnout za konec pavoučího provazu a drží ho jak na vodítku. Cloumá jím. Václav se snaží udržet v bezpečné vzdálenosti od hrotu vlastního žihadla.)

ADOLF:

Tak pojď, pojď! Jak kočka s myší. Nejprve si s tebou pohraju, než tě pošlu na věčnost.

DÁŠA:

(Stáhne se spolu s Jirkem k domku, blízko ležící Oliny.) Maminko! Maminko, my už se musíme kuklit.

OLINA:

Jen běžte, běžte dětičky. *(nepříliš přesvědčivě)* My už si se Zlatěnkou poradíme... nebo ho alespoň zdržíme.

JIRÍK:

Dlížíme vám palče, mami.

(Zmizí s Dášou v domku.)

OLINA:

(Vidí, že je s Václavem zle.) Vašku chytěj! *(Hodí své žihadlo Václavovi.)*

(Jenže Zlatěnka není hloupý. Strhne pomocí pavoučího provazu Václava stranou, takže na hozenou zbraň nemůže dosáhnout. Namísto Václava popadne žihadlo sám Adolf a má dvě. Ovšem ten okamžik stačí Václavovi, aby ulomil z větvičky uschlou pecku. Užije ji jako palcát a žene se s ním na Zlatěnku. Ten se stihne jen otočit a uhnout. Nově získané žihadlo vzápětí upustí. Václav se ho ihned chopí a pecku odhodí. Stojí tu teď jako rovnocenní soupeři, jen konec smyčky v Adolfově ruce tu rovnováhu kazí. To však vyřeší Václavovo máchnutí žihadlem. Tím švihnutím vytrhne konec provazu Zlatěnkovi z ruky. Václav se ihned zbavuje provazu z krku. Adolf se ozbrojí odhozeným palcátem. Olina se zatím plíží kolem bojiště. Marně vymýšlí, jak by pomohla. Ocitne se Zlatěnkovi za zády. Cestou sebere odhozený provaz a chce mu smyčku přehodit přes krk. Václav zatím soupeře zaměstnává opatrnými výpady. Ten si s palcátem proti žihadlu tolik netroufá. Když už to vypadá, že se Olině podaří omotat provaz Zlatěnkovi kolem krku, rozmáchne se Zlatěnka palcátem dozadu. Aniž by tušil, zasáhne Olinu. Ta se v bezvědomí složí na zem. Václav se natolik ulekne, že se zapomněl na okamžik bránit.)

VÁCLAV:

(zděšeně) Olinkó!

ADOLF:

(Využije okamžik Václavovy nepozornosti k tomu, aby dokončil úder a uspal jím i Václava. Poté stane nad dvěma bezvládnými těly, coby vítěz. Kochá se pohledem na poražené. Sebere i druhé žihadlo a napřáhne se, aby obě vosy probodl naráz. ale rozmyslí si to.) Dost na tom, že jsem vás porazil. Dorazím vás potom. Teď sprovodím ze svět vaše dětičky. *(Hrne se k domečku. Pomocí obou žihadel seschle schátralé listy, které domek tvořily, rozseká a tím obnaží velkou kuklu, kterou v něm housenka zatím utkala. Rozpřáhne se oběma žihadly aby kuklu probodl.)* To je váš konec, Jízlívkovic pacholci. *(Bodne, jenže ani jedno z žihadel kuklou nepronikne.)* Co to je? *(Opakuje bodání. Marně. Z kukly se ozve tlumený Dášin hlas.)*

DÁŠA:

Máš to marný, Zlatěnko. Já tu kuklu utkala i z pavoučích vláken a na ty nestačí žádné žihadlo. Jsme tu s Jirkem v bezpečí. Uvidíme se na jaře. Zatím dobrou noc.

ADOLF:

No to... No toto... *(Rozeběhne se k ležícím vosám.)* Nevadí! Aspoň vás dva pošlu na onen svět! *(Napřáhne žihadla, aby jimi probodl ležící těla. Svůj záměr však již nestačí dokončit. Z trosek listů po domečku mu skočí na záda Ploštice a své upíří tesáky mu zaryje do krku, až se zapotácí.)*

ALICE:

Na onen svět poletíš ty! Ty moucho, jedna barevná.

ADOLF:

(Tuší, že je zle a provede poslední zoufalý počín.) Když to musí být, tak poletíme spolu, upírko! *(Vbodne obě žihadla Ploštici do těla, pod krovky.)*

(Ploštice zasažena žihadly a jedem z nich uvolní sevření svých tesáků a pomalu se kácí k zemi. Zlatěnka prchá. Je vidět, že jej však kousnutí těžce pochroumalo.)

ADOLF:

Mně jen tak nedostanete, ubožáci. Ách... *(Odplouží se pryč. Nad scénou je slyšet i vidět, jak Adolf vzlétl, ale nemá k letu už dostatek sil. Let i bzukot jsou trhavé a záhy Zlatěnka padá dolů k zemi, jak zasažená stíhačka. Tady končí i dramatická podkresová hudba.)* *(Vtom už procitají obě vosy, zatímco Ploštice umírá mezi nimi.)*

VÁCLAV:

Olinko? Olinko jseš v pořádku?

OLINA:

Já ano, ale co tu dělá naše přítelkyně Ploštice?

VÁCLAV:

(Všimne si jejího zbědovaného stavu.) Paní Ploštice, co se vám stalo?

ALICE:

Prohrála jsem svůj boj. Zlatěnku jsem kousla, ale on ulít.

VÁCLAV:

(Nešťastný, vytáhne z umírající Ploštice obě žihadla.) Ale to byl náš boj. Vy jste nám zachránila život všem. *(Uvidí zdravou kuklu v troskách domku.)*

OLINA:

(Dívá se smutně na trosky domku.) Jen domek to nepřežil.

ALICE:

I kdepak. Byl to můj boj. Moje miminka Zlatěnka propíchl už na jaře. Od té doby ho pronásleduji. Marně. *(Klesne vysílením.)*

VÁCLAV:

(Opět se obviňuje.) Chudák Ploštice. Obětovala se zbytečně.

OLINA:

To neříkej! Zachránila naše děti.

VÁCLAV:

To ano, ale my do jara zmrzneme. Nemáme kde přezimovat.

ALICE:

(Ještě se jednou probere.) Přezimujte v mém doupěti. V kořenech

téhle višně. Běžte. Běžte už! *(Klesne naposledy k zemi.)*
(Václav a Olina odběhnou. Je slyšet studený zimní vítr.)

IV. Obraz - JARO II

(Studený zimní vítr se na pár okamžiků rozfučí jak skutečný severský blizzard. Pod ním zní tichá, melodická, ale studená hudba - snad až cinkavá, jak krápníky ledu. Tu po čase vystřídá zvukový chór, jímž celý příběh začínal. Tedy: svěží, jarní hudba s čilým bzukotem hmyzu a pokřiky jara. I na scéně vše vypadá jako tehdy: višňový květ i zelené listy kolem. Jen je tu navíc cedulka ve tvaru obláčku s nápisem: „Zde zahynula hrdinskou smrtí Ploštice Alice Zákeřná - naše nejlepší kamarádka.“ Když ruch končí, přišourají se oba staří Jízlivkové. Olina ohnutá s šátkem na hlavě a Václav s prošedivělým plnovousem a o holi. Oba se posadí pod list vedle květu.)

VÁCLAV:

Nejdeme pozdě?

OLINA:

Kdepak. Slyším, jak se tam teprve melou. Brzy kukla pukne a oni vyletí ven. *(Opravdu je slyšet tlumené hlasy zpoza květu, ale jsou to hlasy nařikavé, přidušené, zoufale se dobývající ven. Olina si to uvědomí.)* Oni... Oni nemohou ven!

VÁCLAV:

(Bez zbytečných řečí vstane a dobelhá se za květ s vytaseným žihadlem. Je patrné že se tím žihadlem pokouší kuklu rozpárat, ale nedaří se. Sám Václav se u toho vzteká.) Když nemůže žihadlo, pomůže mi kusadlo. Ale já tu kuklu rozlousknu, kdybych měl duši vypustit!

(Začíná se mu dařit. Obal křupe.)

OLINA:

(Pozoruje s obavami Václava.)

Opatrně, Vašíku. Ať je nezraníš.

VÁCLAV:

(Stále je za květem.) Neboj, Oli. Poprvé v životě jsem něco platný, tak to nezkazím.

(Zpoza květu vystupuje mladý vosák Jiřík Jízlivka s krásnou motýlicí Dášou - bývalou housenkou. Nakonec se vrací i Václav, celý šťastný, že konečně nic nezkazil.)

VÁCLAV:

Podívej, Olinko, jaké krásné děti se nám povedly.

JIRÍK:

(Objímá postupně oba rodiče.)

Maminko! Tatínku!

(Dáša stojí stydlivě opodál.)

OLINA:

A co ty, Dášenko? Ty nás neobejmeš?

DÁŠA:

Já... já se stydím... za to, jak jsem se k vám chovala. Vzali jste si mně za vlastní. Pečovali o mně a já vám tak často a tak ošklivě dávala najevo, že nejste mými pravými rodiči. A přitom oni si na mne nikdy ani nevzpomněli. Moc, moc se omlouvám. Můžete mi odpustit?

OLINA:

(Obejme Dášu.) Holčičko moje. Není co odpouštět. Děti občas bývají svéhlavé.

VÁCLAV:

(Obejme Dášu.) Děvče moje, co bylo, bylo. Teď vás oba čeká samostatný krok do života. A každý tvor by měl mít jasno, čím je a co od života čeká.

OLINA:

A jaké je jeho místo na světě.

JIRÍK:

Já už mám jasno. Buďu klášným motýlem, jako řady Dášenska. Pojď Dášo. Letíme! *(Odběhnou a vzlétnou nad scénou.)*

(Oba rodiče tu stojí naprosto konsternovaní z Jiříkova posledního rozhodnutí.)

VÁCLAV:

No to je... To se nějak... nepovedlo.

OLINA:

Co jen s ním teď bude? Špatně jsme ho vychovali, Vašku.

(Dáša i Jiřík létají nad scénou.)

JIRÍK:

Život je klášný! Klášný!!

VÁCLAV:

Ano... a šišlat jsme ho taky neodnaučili.

(Vtom se do dvojice poletujícího hmyzu vřítí barevná moucha - Zlatěnka. Hudba - drama.)

ADOLF:

(Volá.) A hele. Šišlavá voso, co neví, co je zač. Tebe já znám! Ty jsi určitě Jízlivkovic. Ale neboj. Já mám teď chuť na motýla. *(Řítí se na vystrašenou motýlku Dášu, která se mu snaží uletět. Moc se jí to nedaří, ale ještě je tu Jiřík.)*

VÁCLAV:

(Se zděsí.) Probůh! Zlatěnka! On ještě žije! *(Snaží se belhat Dáše na pomoc.)*

OLINA:

(Zastaví Václava.) Václave! Vzdej to. Tohle už je jejich boj. My jsme na to staří.

JIRÍK:

(rozohněný vztekem) Žádný motýl! Já jsem voso! A právě hodlám zakousnout jednu Zlatěnku! *(Střemhlav se na ni vrhne s žihadlem, až ji strhne za scénu. Odtud se ozve smrtelný Zlatěnkův výkřik. Pak se nad scénu vznese Jirka. Letí za Dášou. Hudba - drama končí.)* A je to. To má za Ploštici! Dluhy jsou splaceny. *(Oba odletí pryč.)*

VÁCLAV:

Zdá se, že už nemusíme mít strach. Naše děti vědí, kde je jejich místo.

OLINA:

Máš pravdu, Václave. Pojď. Zkusíme z těch listů slepit ještě nějaký příbytek. Beztak už to nebude na dlouho. Náš život je u konce. Brzy nás sezobne kos. *(Zmizí za listem. Vzápětí se ozve šelest křídel a ptačí pokřik. Pak jen dvojí klovnutí a mlaskání. Potom už šelest ptačích křídel odkvačí jinam. Před list se vyplouží oba Jízlivkovic stařečkové.)* To byla klika. Sezobl ty dvě včely na vedlejším květu.

VÁCLAV:

Zdá se, že nás přece jen čeká ještě spokojené stáří. Ale to už by byl jiný příběh. Ten náš tady končí.

(Hudba.)

KONEC